

ELABORAREA PROFESIOGRAMEI PENTRU SOLIȘTI VOCALI**DEVELOPMENT OF PROFESSIOGRAM
FOR VOCAL LEAD SINGERS****ADELA BLÎNDU¹,**conferențiar universitar interimar,
Academia de Muzică Teatru și Arte Plastice,
doctorandă,
Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport

CZU 784.071.5

784.9:372.8

În acest articol este prezentată profesiograma pentru soliști vocali, în funcție de cerințele profesiei (conform Declarației de la Bologna), de domeniul aplicării cunoștințelor profesionale, precum și în baza anchetării și chestionării absolvenților profesiei date. În procesul educațional al învățământului superior din ultimul deceniu conceptul de metodologie a fost stabilit ca o ramură a cunoștințelor care concentrează principiile de înțelegere ale conținutului subiectului activității profesionale. În instituțiile de învățământ artistic superior un aspect esențial în dezvoltarea profesională a unui solist vocal – viitor profesor de canto – este relaționat specificului pregătirii individuale a studentului în clasa de canto, spectrului larg de cunoștințe și deprinderi din domeniul de activitate, de cunoștințele aferente aspectelor de pedagogie, psihologie, PFFPA (Pregătirea Fizică Profesională-Aplicativă) și a training-ului mintal etc.

Cuvinte-cheie: *profesiogramă, instituții de învățământ artistic, solist vocal, competențe*

1 E-mail: blindu4@yahoo.com

This article presents the *professiogram* for vocal lead singers, according to the requirements of the profession (according to the Bologna Declaration) and the field of application of professional knowledge, as well as based on the survey and questioning of graduates of the given profession. In the last decade, within the higher education process, the methodological concept has been established as a branch of knowledge that concentrates the principles of understanding the content of the subject of the professional activity. In higher education institutions, an essential aspect in the professional development of a vocal lead singer – future singing teacher – is related to the specific of the individual training of the student in the class, the broad spectrum of knowledge and skills in the field of activity and knowledge related to aspects of pedagogy, psychology, PAPT (Professional-Applied Physical Training) and mental training, etc.

Keywords: *professiogram, institutions of artistic education, vocal soloist, skills*

Introducere

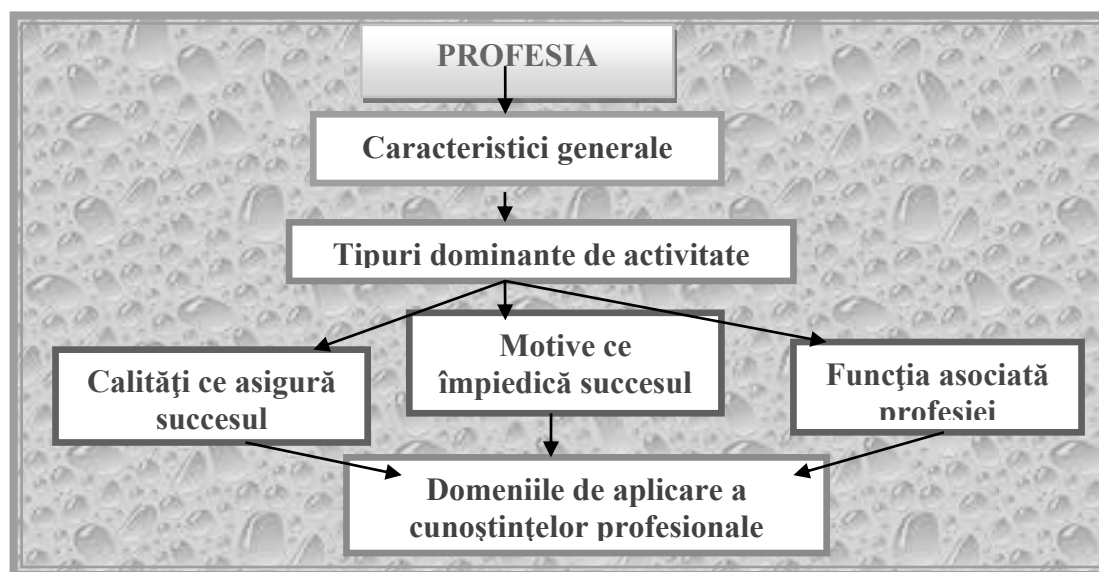
Noțiunea de profesiogramă (din lat. *professio* – meserie, *gramma* – scriere) reprezintă o descriere a caracteristicilor unei anumite profesii, care relevă specificul muncii profesionale și cerințele care se aplică unui specialist [1]. Aceasta include o descriere a activităților specifice și a condițiilor tehnice, socio-economice de muncă, precum și cerințele psihofiziologice ale profesiei. Cert este că valoarea profesiogramei este foarte mare prin sprijinirea unui individ în conturarea alegerii unei profesii potrivite calităților personale și cunoștințelor de profil. Nu orice persoană este potrivită pentru suplinirea unei funcții sau chiar profesii. Studiile privind activitățile profesionale ale vocaliștilor sugerează că impresia (produsul prestației scenice a interpretului asupra publicului) depinde nu numai de voce și pregătirea tehnică a cântărețului, dar și de atmosfera psihologică pe care o poate crea prin interacțiunea cu publicul. Octav Cristescu în cartea sa *Cântul* remarcă următoarele: „Publicul nu are nevoie de mașini cântătoare, ci de oameni vii, de cântăreți pătrunși de voință, gândire, sensibilitate și de toate sentimentele care caracterizează viața. Interpretul prin activitatea lui, are un rol puternic și îndeplinește o înaltă misiune social-culturală. El este un element de seamă în societate, un adevărat educator și îndrumător” [2 p. 93]. Pentru a crea sau a produce o imagine creativă vocalistul modern trebuie să aibă un bagaj teoretic adecvat, care cuprinde istoria apariției diferitelor direcții muzicale, tehnică vocală de calitate, rezonanță naturală, respirație corectă, componente de actorie, precum și pregătire psihologică și fizică [3 p. 101-102]. În elaborarea conținutului pregătirii teoretico-practice a studenților vocaliști trebuie de avut în vedere aspectele legate de specificul solicitărilor psihofizice ale personalității, condițiile concrete de muncă, conținutul muncii, precum și caracteristicile domeniului de activitate.

Principiile metodologice de elaborare a profesiogramelor

Se disting următoarele principii metodologice de elaborare a profesiogramelor [4; 5]:

- a) coerența profesiogramei – ar trebui să reflecte specificul și semnificația unei anumite poziții în structura de pregătire, precum și posibilul traseu profesional al angajatului;
- b) integritate – evaluarea și analiza calităților importante ale activității din punct de vedere profesional ar trebui realizate în aspectele psihofiziologice, informaționale și mintale ale personalității;
- c) practicitate – rezultatele studiilor de testare ar trebui prezentate în termeni folosiți în direcția practică a psihofiziologiei aplicate, iar metodele instrumentale ar trebui să fie evaluate pe cât posibil pentru a fi utilizate;
- d) principii științifice și concepte moderne – metodologia de cercetare ar trebui dezvoltată ținând cont de cele mai noi concepte, metode și competențe științifice (fundamentale, generale și specifice);
- e) eficiență – ca urmare, ar trebui propusă o soluție practică privind particularitățile ce asigură succesul într-un mediu de piață competitiv.

Ținând cont de principiile metodologice de elaborare a profesiogramelor, autorul a elaborat structura și elementele definitorii ale profesiogramelor (**Figura 1**).

Figura 1. Structura și elementele definitorii ale profesiogramelor.

Elaborarea profesiogramei

Din prisma noastră de cercetare, profesiograma capătă valoare numai în măsura în care anumite competențe ale profesiei pot fi educate, influențate și optimizate prin conținuturi educaționale ale pregătirii profesionale, creative. Principalul mod de a descrie o profesie este prin profesiogramă, care în prezent este folosită la alegerea unei profesii. În speță, reprezintă descrierea unui sistem de caracteristici care prezintă o anumită profesie și include o listă de cerințe și norme impuse de această profesie sau specialitate unui angajat. În baza examinării literaturii din domeniu [4; 5; 6; 7] am elaborat următorul tabel (*Tabelul 1*).

Tabelul 1. Profesiograma solistului vocal

Caracteristici generale		
Denumirea profesiei	Solist vocal	
Metoda dominantă de gândire	Adaptare coordonare	
Domeniul cunoștințelor de bază și nivelul lor	Nr.1./ nivel înalt	Istoria muzicii, culturologia, solfegiu, teoria muzicii, arta vorbirii, pedagogia, arta actorului, psihologia, arta dansului, anatomia, limbi străine, pedagogia artelor, lucru în studio
	Nr.2./nivel foarte înalt	Tehnica vocală, pregătire fizică, simțul ritmului, dicția, respirația corectă, sensibilitatea auzului
	Nr.3./înalt teoretic	(Utilizarea în practică a cunoștințelor)
Domeniul profesional	Muzica. Cultura.	
Interacțiunea interpersonală	Frecvență după modelul „alături, împreună”	
Interesul	Dominant	artistic
	Suplimentar	antreprenoriat
Condițiile de muncă	În încăpere, în aer liber, turnee, deplasări...	activ
Tipuri dominante de activitate		
– exprimarea (transmiterea) ideii muzicale prin intermediul vocii și cu utilizarea diferitor tehnici de interpretare;		
– interpretarea în public pe scena de concert și estradă etc.;		
– prezentarea lucrării interpretate cu profunzime emoțională prin utilizarea artei vocale, artei dansului, măiestriei artistice;		
– interpretarea pieselor muzicale de diverse stiluri, genuri;		
– participarea în organizarea și desfășurarea programelor de concert;		
– participarea live în concerte, spectacole, festivaluri, proiecte muzicale;		
– participarea în calitate de solist-vocalist; artist al ansamblului vocal; artist al ansamblului vocal-instrumental;		
– transmiterea diferitor emoții, sentimente prin intermediul intonațiilor vocale și tehnicii interpretative;		
– promovarea unui stil interpretativ propriu;		

<p>– preocuparea permanentă de asimilarea corectă a unor lucrări muzicale noi, de pregătire a acestora prin efortul personal susținut, pentru atingerea nivelului calitativ necesar prezentării în public, în fața unui auditoriu divers. „El” demonstrează bune capacități de comunicare, lucru în echipă și este preocupat permanent de imaginea personală, de PFPA (Pregătirea Fizică Profesional- Aplicativă), de starea proprie de sănătate pentru asigurarea longevității vocii „instrumentului viu”, și crearea premiselor unor prestații artistice de calitate;</p>	
<p>– implicarea în cadrul unor manifestări muzicale și de divertisment, în cluburi, baruri, restaurante și diverse unități în care se desfășoară activități recreative, în cadrul unor evenimente organizate de instituții (lansări de produse, premieri, gale, sărbători populare, aniversări ale unor diverse evenimente locale/naționale, târguri, expoziții, serbări câmpenești, spectacole de revistă, sau de către persoane particulare (nunți, botezuri, aniversări, petreceri diverse) etc.;</p>	
<p>– dezvoltarea permanentă a capacității de reproducere corectă a diverselor melodii folosind auzul, simțul ritmic, capacitate de controlare conștientă a respirației și de emisie artistică a sunetului, rezistență la efort fizic, capacitate de maximă concentrare psihică, concentrare interioară, sensibilitate, expresivitate artistică, naturalețe, inteligență interpretativă și spontaneitate, creativitate și capacitate de improvizare, autocontrol, echilibru personal și capacitate de depășire a emoțiilor, adaptabilitate în contexte diverse etc.</p>	
Calități ce asigură succesul	
Competențe fundamentale	<ul style="list-style-type: none"> – comunicarea la locul de muncă; – munca în echipă; – planificarea activității proprii; – asigurarea igienei vocale și a stării proprii de sănătate; – asigurarea performanței artistice; – realizarea activităților pre-spectacol; – realizarea strategiei interpretative a pieselor; – perfecționarea tehnicii vocale.
Calități de formare profesională	<ul style="list-style-type: none"> – voință; – inteligență; – dragoste față de meserie; – răbdare; – sănătate fizică; – creativitate; – neostoiță autoeducare; – tact și perseverență în urmărirea scopului propus.
Abilități specifice ocupației	<ul style="list-style-type: none"> – disciplina; – comunicarea; – spirit de inițiativă.
Motive ce împiedică succesul	
Cauze ce împiedică activitatea normală	<ul style="list-style-type: none"> – dezechilibrul psiho-emoțional; – agresivitatea și egoismul; – lipsa capacităților muzicale; – lipsa capacităților artistice; – lipsa de inițiativă; – voință slabă; – invidia; – mândria.
Funcția asociată profesiei: Pedagog	
Proiectarea	<ul style="list-style-type: none"> – cunoașterea particularităților psihologice de vârstă; – cunoașterea mecanismelor, proceselor și secvențelor activității elevilor (studenților) privită ca proces psihologic de învățare; – transpunerea în performanțe și comportamente observabile a obiectivelor procesului de predare/învățare în domeniul muzical; – structurarea conținutului învățării pe categorii (cunoștințe, deprinderi, capacități) organizate potrivit logicii psihologice a procesului învățării; – adaptarea strategiilor didactice la particularitățile de vârstă.
Organizarea	<ul style="list-style-type: none"> – comunicarea fluentă, dinamică și expresivă cu elevii (studenții) în timpul procesului de învățământ; – dirijarea activității de învățare a elevilor (studenților), controlul și orientarea prin mijloace de influențare externă a proceselor intelectuale (interne mentale) ale acestora; – autoreglarea comportamentului de predare în funcție de feed-back-ul primit de elevi (studenți); – diferențierea comportamentului de predare în funcție de particularitățile individuale și tipologice ale elevilor (studenților); – valorificarea interacțiunilor și a comunicărilor de grup în procesul de învățământ; – colaborarea cu diverse instituții școlare și instituții superioare de învățământ artistic pentru acordarea de ajutor în organizarea și dezvoltarea suportului școlar și universitar; – sprijin material și financiar etc.
Evaluarea	<ul style="list-style-type: none"> – cunoașterea metodelor de evaluare orală; – cunoașterea metodelor de evaluare scrisă; – cunoașterea metodelor de evaluare practică; – elaborarea și utilizarea probelor standardizate de evaluare (probe, teste, chestionare); – traducerea în indicatori de evaluare a capacităților psihice complexe; – analiza psihologică a rezultatelor evaluării și elaborarea de explicații privind nivelurile de performanță atinse de elevi (studenți); – folosirea tehnicilor de investigație psihologică în evaluarea elevilor (studenților); – verificarea și evaluarea performanțelor realizate la un moment dat; – evaluarea exercitată în mod curent, operativ, real, permanent evidențiind rezultatele care se situează la nivelul previziunilor și așteptărilor.

Cunoașterea elevilor (studentilor)	<ul style="list-style-type: none"> - cunoașterea elevilor (studentilor) prin observarea comportamentului de învățare în timpul orelor; - cunoașterea elevilor (studentilor) prin folosirea metodelor și tehnicilor de investigație psihopedagogică; - caracterizarea psihologică a elevilor (studentilor) și întocmirea fișelor psihopedagogice; - cunoașterea și caracterizarea grupei de elevi (studenti) ca un grup social educațional.
Perfecționare Cercetare	<ul style="list-style-type: none"> - studierea bibliografiei de specialitate, întocmirea de fișe bibliografice și tematice; - proiectarea, realizarea și valorificarea cercetărilor psihopedagogice concrete; - întocmirea rapoartelor de cercetare și a referatelor științifice; - participarea la sesiuni de comunicări științifice și acțiuni metodicopedagogice; - analiza și valorificarea experienței proprii și a celorlalți pedagogi; - asistarea metodicopedagogică a interpreților începători; - încurajarea cercetării științifice în muzică și a schimbului de informații de specialitate; - îmbunătățirea stării de sănătate a populației, prin educație muzicală, alimentație rațională și mișcare.
Relaționarea cu mediul (social și profesional)	<ul style="list-style-type: none"> - comunicarea și direcționarea spre convergență a acțiunii acesteia cu acțiunea instituției de profil; - comunicarea cu colectivul didactic, cu conducerea instituției și cu alte structuri administrative; - autoevaluarea în funcție de semnalele primite din mediul înconjurător; - motivarea agenților social în susținerea învățământului profesional.
Auto cunoaștere	<ul style="list-style-type: none"> - folosirea pregătirii psihologice în caracterizarea propriei personalități; - autodefinirea stilului interpretativ; - valorificarea autocunoașterii în dirijarea comportamentului profesional; - autocunoașterea și autocontrolul în funcție de informațiile provenite de la vocaliști; - autocunoașterea prin raportare la activitatea celorlalți pedagogi.
Domeniile de aplicare a cunoștințelor profesionale	
➤	colective vocal-instrumentale, ansambluri vocale, colective corale;
➤	teatre;
➤	case de cultură;
➤	studio;
➤	organizații sociale (centre de creație pentru copii etc.);
➤	radio, televiziune;
➤	instituții de învățământ medii și superioare de profil; instituții preșcolare;
➤	filarmonici;

Sursă: *Profesiogramă elaborată de autor.*

Concluzii

- Compartimentul organizațional și managementul angajaților a devenit posibil prin studierea caracteristicilor și structurii fiecărui domeniu de activitate. Un rol important în acest proces îi revine profesiografei.

- Din punctul de vedere al informării, o profesiogramă reprezintă un instrument universal, deoarece poate fi folosită de către diferiți angajatori ai pieței muncii pentru a-și atinge obiectivele trasate.

- În stabilirea strategiei de abordare a metodologiei pregătirii teoretico-practice a interpreților vocaliști se impune respectarea unei ordini raționale de abordare, care va trebui să fie bazată pe importanța legăturilor sistemice dintre trei concepte metodologice de bază: profesiograma, aplicarea pregătirii fizice profesional aplicative și îndrumarul metodic.

- Metodologia de înțelegere a organizării createoare a empirismului procesului vocal și pedagogic se bazează pe natura artistică și științifică a conținutului cunoașterii, ceea ce necesită (în esență, profesionalitate) determinarea aplicării principiilor cheie ale reflecției empirice și a cercetării științifice artistice. În același timp, o completare ideologică și semantică adecvată a sistemului de reprezentări profesionale determină rezultatul practic al procesului educațional vocal și pedagogic.

- Conținutul multifuncțional din cadrul sistemului de formare a vocalistului, al creativității profesionale performante (pedagogice), contribuie la proiectarea și perfecționarea interpretării profesionale competitive.

- Procesul vocal-pedagogic din cadrul orele de curs cu fiecare student, reprezintă o formă (sistem) artistică și didactică individuală empiric unic al formării profesionale a potențialului interpreta-

tiv coroborat cu aspecte de PFFA (Pregătirea Fizică Profesional- Aplicativă) și mintale care servesc ca bază pentru viitoarea performanță profesională.

- Subiectul activității profesionale a unui interpret, axat pe sistemul artistic și didactic al procesului vocal și pedagogic dezvăluie o varietate de semnificații metodologice atât din punct de vedere teoretic, cât și în practica reflecției profesionale a conținutului obiectivizat al curriculumului elaborat în baza profesiogramei.

Referințe bibliografice

1. *Dicționar* [online]. [accesat 07.04.2020]. Disponibil: <https://dexonline.net/definitie-profesiogram%C4%83>
2. CRISTESCU, O. *Cântul*. București: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R, 1963.
3. КУРУЛЕНКО, Э., ПЛАСКИНА, К. Подготовка вокалистов-исполнителей: исторический аспект. In: *Russian journal of Education and psychology* [online]. 2018, vol. 9, nr. 9 [accesat 31.03.2020]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/330208354_PODGOTOVKA_VOKALISTOV_ISPOLNITELEJ_ISTORICESKIJ_ASPEKT
4. СЕРОВА, Л., СИГОВА, С., МАЗАЕВА, К., ФЕДОРОВА, Е. *Профессиограмма как инструмент повышения информированности населения о востребованных профессиях* [online]: текст научной статьи по специальности “Экономика и бизнес” [accesat 30.03.2020]. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/n/professiogramma-kak-instrument-povysheniya-informirovannosti-naseleniya-o-vostrebovannyh-professiyah/viewer>
5. РОМАНОВА, Е. *99 популярных профессий. Психологический анализ и профессиограммы*. Санкт-Петербург: Питер, 2004. ISBN 5-94723-558-7.
6. *Профессиограмма Актера* [online]. [accesat 20.03.2020]. Disponibil: <https://sevtrud.ru/professiograms/detail/b2396270-8bd9-478b-a81e-e1bec5dfcd05>
7. *Fișa postului solist vocal* [online]. [accesat 22.03.2020]. Disponibil: https://www.rubinian.com/cor_6_ocupatia_detalii.php?id=265215